

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ

БАКАЛАВР
(освітній ступінь)

Кафедра Основ архітектури та архітектурного проектування

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан архітектурного факультету

 /Олександр КАЩЕНКО/
«30» червня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Історія архітектури і містобудування:

Частина 4

**Історія світової архітектури
сер. XIX – поч. XXI ст.**

шифр	назва спеціальності, освітньої програми
191	Архітектура та містобудування
ОП	Архітектура та містобудування

Розробники:

Юлія ІВАШКО, д-р архіт., професор

(прізвище та ініціали, науковий ступінь, звання)

(підпис)

Гліб УШАКОВ, канд. архіт., доцент

(прізвище та ініціали, науковий ступінь, звання)

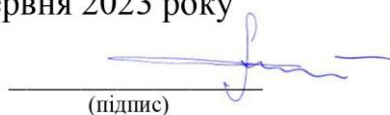

(підпис)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри Основ архітектури та архітектурного проектування

протокол № 15 від «21» червня 2023 року

Завідувач кафедри

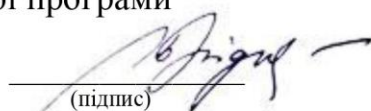

/Олег СЛЄПЦОВ/

(підпис)

Схвалено гарантом освітньої програми

Гарант ОП

/Лариса БРІДНЯ/

(підпис)

Розглянуто на засіданні науково-методичної комісії спеціальності
протокол № 8 від «30» червня 2023 року

ВИТЯГ З РОБОЧОГО НАВЧАЛЬНОГО ПЛАНУ

шифр	Назва спеціальності, освітньої програми	Кредитів на сем.	Форма навчання: денна								Форма контролю	Семестр	Відмітка про погодження заступником декана факультету		
			Обсяг годин						Кількість індивідуальних робіт						
			Всього	аудиторних										Сам. роб.	
				Разом	у тому числі			КП	КР	РГР					Конт. роб
Л	Лр	Пз													
191	Архітектура та містобудування	2,5	35	14	12	-	2	21	-	-	-	-	e	4	
			40	18	14	-	4	22	-	-	-	-			

Мета та завдання освітньої компоненти

Мета дисципліни:

Оволодіння студентами знаннями з історії сучасної світової архітектури протягом 1850-х років – до початку XXI ст. і процесу її формування в загальноєвропейському історико-культурному аспекті з метою виховання у них культурного світогляду, щоб вони могли використовувати свої знання у сучасному архітектурному проектуванні, необхідного фахового рівня.

Компетенції та програмні результати здобувачів освітньої програми, що формуються в результаті засвоєння освітньої компоненти

Код	Зміст	Програмні результати
Інтегральна компетентність		
ІК	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері містобудування та архітектури, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, на основі застосування сучасних архітектурних теорій та методів, засобів суміжних наук.	ПР06. Збирати, аналізувати й оцінювати інформацію з різних джерел, необхідну для прийняття обґрунтованих проектних архітектурно-містобудівних рішень.
Загальні компетентності та програмні результати		
ЗК02	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.	ПР05. Застосовувати основні теорії проектування, реконструкції та реставрації архітектурно-містобудівних, архітектурно-середовищних і ландшафтних об'єктів, сучасні методи і технології, міжнародний і вітчизняний досвід для розв'язання складних спеціалізованих задач архітектури та містобудування.
ЗК05	Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).	ПР06. Збирати, аналізувати й оцінювати інформацію з різних джерел, необхідну для прийняття обґрунтованих проектних архітектурно-містобудівних рішень
ЗК06	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).	
ЗК07	Здатність приймати обґрунтовані рішення.	ПР02. Знати основні засади та принципи архітектурно-містобудівної діяльності.
ЗК10	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей	ПР11. Застосовувати художньо-композиційні засади в архітектурно-містобудівному проектуванні.

	розвитку предметної області, їх місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій	
		Знати основні стадії формування світової історії і її архітектури, типи будинків і споруд, які утворились на кожному історичному етапі, конструктивно-тектонічні особливості пам'яток архітектури, композиційні і художньо-образні прояви архітектури, стильові характеристики архітектури і їх специфічні особливості і тенденції розвитку архітектури, найважливіші пам'ятки архітектури на кожному етапі формування, творчість видатних майстрів архітектури, їх внесок в загальний процес розвитку архітектури, творчі об'єднання, які сприяли формуванню національної архітектури
Фахові компетентності та програмні результати		
СК01	Усвідомлення соціально-економічних і культурних аспектів архітектури та містобудування.	ПР13. Виявляти, аналізувати та оцінювати потреби і вимоги клієнтів і партнерів, знаходити ефективні спільні рішення щодо архітектурно-містобудівних проектів.
СК03	Усвідомлення особливостей розвитку історичних і сучасних стилів в архітектурі, містобудуванні, мистецтві та дизайні України та зарубіжних країн.	ПР11. Застосовувати художньо-композиційні засади в архітектурно-містобудівному проектуванні
СК06	Здатність до виконання технічних і художніх зображень для використання в архітектурно-містобудівному, архітектурно-дизайнерському і ландшафтному проектуванні.	ПР10. Застосовувати сучасні засоби і методи інженерної, художньої і комп'ютерної графіки, що використовуються в архітектурно-містобудівному проектуванні.
СК16	Усвідомлення загальних теоретичних, методичних і творчих засад архітектурного проектування.	ПР16. Розуміти соціально-економічні, екологічні, етичні й естетичні наслідки пропонованих рішень у сфері містобудування та архітектури.
		Вміти розкривати свої знання усно, письмово та графічно, вміти малювати схеми найвідоміших пам'яток архітектури, їх плани, фасади, розрізи, характеризувати особливості кожного стилю і наводити приклади, визначати поетапно весь процес розвитку сучасної

Програма дисципліни

Змістовний модуль 1. Світова архітектура другої половини XIX ст. - сер. 80-х рр. XX ст.

Лекція 1. Раціоналізм в архітектурі XIX ст.

Тема 1. Раціоналізм XIX ст. в архітектурі Англії.

Тема 2. Раціоналізм XIX ст. в архітектурі Франції та Італії.

Тема 3. Раціоналізм XIX ст. в архітектурі США.

Висновки.

Лекція 2. Модерн в архітектурі Німеччини, Австро-Угорщини, Франції, Англії, Бельгії, Голландії, Італії, Іспанії

Тема 1. Модерн в архітектурі Німеччини та Австро-Угорщини.

Тема 2. Модерн в архітектурі Франції, Бельгії та Голландії.

Тема 3. Модерн в архітектурі Італії та Іспанії.

Висновки.

Лекція 3. Раціоналізм в архітектурі поч. XX ст., перехід від раціоналізму поч. XX ст. до експресіонізму (1900-1925)

Тема 1. Раціоналізм в архітектурі поч. XX ст.

Тема 2. Перехід від раціоналізму поч. XX ст. до експресіонізму (1900 - 1925).

Висновки.

Лекція 4. Функціоналізм в європейській архітектурі 1920-30-х рр. та традиціоналізм і неокласицизм в архітектурі 1910-1940-х рр.

Тема 1. Функціоналізм в європейській архітектурі 1920-30-х рр.

Тема 2. Традиціоналізм і неокласицизм в архітектурі 1910-1940-х рр.

Висновки.

Лекція 5. Авангардна архітектура США, «органічна архітектура» Райта та висотні будинки-хмарочоси.

Тема 1. Авангардна архітектура США.

Тема 2. «Органічна архітектура» Райта

Тема 3. Висотні будинки-хмарочоси.

Висновки.

Лекція 6. Перехід від неофункціоналізму до необруталізму і структуралізму (1950-1965 роки).

Тема 1. Неофункціоналізм у другій половині XX ст.

Тема 2. Необруталізм у другій половині XX ст.

Тема 3. Структуралізм у другій половині XX ст.

Висновки.

Тема 4. Неоекспресіонізм в архітектурі 1955-1970-х років та архітектура 1980-х років.
Тема 4.1. Неоекспресіонізм в архітектурі 1955-1970-х років.
Тема 4.2. Архітектура поч. 1980-х років.
Висновки.

**Змістовний модуль 2. Історія світової архітектури
(сер. 80-х рр. XX ст. – поч. XXI ст.)**

Лекція 7. Формування напрямів в архітектурі кінця XX – початку XXI століття.

Тема 1. Закономірності розвитку світової архітектури XX та XXI ст.
Тема 2. Формування напрямів в архітектурі кінця XX – початку XXI століття.
Висновки.

Лекція 8. Архітектура постмодернізму.

Тема 1. Постмодернізм в США.
Тема 2. Постмодернізм у Західній Європі.
Висновки.

Лекція 9. Хай-тек: характерні риси, приклади. Вплив новітніх конструктивних можливостей на світову архітектуру.

Тема 1. Передумови та ранні експериментальні форми архітектури хай-теку.
Тема 2. Розвиток архітектури хай-теку.
Висновки.

Лекція 10. Деконструктивізм: методичні підходи на основі творчості провідних майстрів.

Тема 1. Концепції та особливості естетики архітектури деконструктивізму.
Тема 2. Розвиток архітектури деконструктивізму.
Висновки.

Лекція 11. Біоморфізм: передумови формування, характерні риси, приклади.

Тема 1. Концепції та особливості естетики біоморфізму в архітектурі.
Тема 2. Напрямки та приклади розвитку біоморфізму в архітектурі.
Висновки.

Лекція 12. Кібернетизм. Вплив новітніх комп'ютерних технологій на світову архітектуру початку XXI століття.

Тема 1. Кібернетичні засоби в архітектурі. Особливості медіа-фасадів та медіа-зон.
Тема 2. Приклади концепцій та прийомів кібернетизму в архітектурі.
Висновки.

Лекція 13. Екологізм в сучасній архітектурі: методичні підходи.

Тема 1. Еко-архітектурний об'єкт у природному середовищі.
Тема 2. Концепції зеленого даху та зеленого фасаду.
Тема 3. Концепція внутрішньої та ізольованої екосистеми.

Тема 4. Концепції екополісів.
Висновки.

Змістовний модуль 3. Семінар до періоду: сер. XIX ст. – 80-ті рр. XX ст.

Практичне заняття 1.

Студенти аналізують течії в архітектурі середини XIX ст. – поч. 80-х рр. XX ст.: раціоналізм, модерн, експресіонізм, функціоналізм, традиціоналізм, неокласицизм, авангардна архітектура, «органічна архітектура», неофункціоналізм, необруталізм, структуралізм, неоекспресіонізм та інші.

Змістовний модуль 4. Семінари до періоду: 80-ті рр. XX ст. – початок XXI ст.

Практичне заняття 2.

Розглядаються видатні архітектурні об'єкти, що є зразками таких напрямів сучасної світової архітектури:

- Постмодернізм.
- Хай-тек.
- Деконструктивізм.
- Біоморфізм.
- Кібернетизм.
- Екологізм.

Практичне заняття 3.

Проводиться тренінг з методики структурування знань та запам'ятовування цілісних інформаційних образів на прикладі вивчення видатних творів сучасної світової архітектури.

Індивідуальне завдання

Індивідуальне завдання виконується в межах годин самостійної роботи студента під час підготовки до екзамену.

Тематика робіт

Кожному студенту надається індивідуальна тема з назвою видатної будівлі чи прізвищем майстра архітектури відповідно до періоду: середина XIX століття – початок XXI століття.

Зміст індивідуального завдання

Виконується індивідуальна графічна робота з описом із вивчення пам'ятки архітектури або творчості видатного архітектора на форматі А2 в вільній техніці ручної графіки. Виконуються зображення екстер'єру та, за потреби, інтер'єру будівлі, схема плану, за потреби також схема розрізу. Про обрані об'єкти наводиться основна фактична інформація та аналітичний опис, який обґрунтовує належність об'єкту до певного архітектурного напрямку, стилю, течії, школи. Про творчість видатного архітектора у аналітичному описі слід узагальнити характерні методичні особливості творчості, хронологічні етапи.

Орієнтовний перелік властивостей архітектурного об'єкта для застосування при аналізі:

- що виявляє архітектурний образ;
- композиція, геометрія форм;
- відношення до історичних архітектурних форм і стилів;
- відношення до традиційної регіональної архітектури;
- відношення до функціональних процесів;
- конструкції, матеріали, інженерні системи, технології.
- відношення до контексту забудови;
- відношення до природного ландшафту;
- відношення до соціальних проблем;
- відношення до екологічних проблем;
- засоби формування, методи проектування.

Вимоги до виконання та оформлення

Формат: А2. Техніка: вільна графічна техніка, виконується вручну; рекомендується змішана графіка в стилістиці сучасного урбан-скетчингу, де поєднуються такі матеріали, як: графітний олівець, кольорові олівці, лайнери, маркери.

Методи контролю та оцінювання знань

Загальне оцінювання здійснюється через вимірювання результатів навчання у формі проміжного (модульного) та підсумкового контролю (захист індивідуальної роботи, екзамен-тест або усний екзамен) відповідно до вимог зовнішньої та внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти.

Політика щодо академічної доброчесності

Тексти індивідуальних завдань (в т.ч. у разі, коли вони виконуються у формі презентацій або в інших формах) можуть перевірятися на плагіат. Для цілей захисту індивідуального завдання оригінальність тексту має складати не менше 70%. Виключення становлять випадки зарахування публікацій Студентів у матеріалах наукових конференціях та інших наукових збірниках, які вже пройшли перевірку на плагіат.

Списування під час тестування та інших опитувань, які проводяться у письмовій формі, заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). У разі виявлення фактів списування з боку Студента він отримує інше завдання. У разі повторного виявлення призначається додаткове заняття для проходження тестування.

Політика щодо відвідування

Студент, який пропустив аудиторне заняття з поважних причин, має продемонструвати викладачу та надати до деканату факультету документ, який засвідчує ці причини.

За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування, наукова та науково-практична конференція (круглий стіл) тощо) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Методи контролю

Основні форми участі Студентів у навчальному процесі, що підлягають поточному контролю: виступ на практичних заняттях; доповнення, опонування до виступу; участь у дискусіях; аналіз першоджерел; письмові завдання (тестові, індивідуальні роботи); та інші роботи, оформлені відповідно до вимог. Кожна тема курсу, що винесена на лекційні та практичні заняття, відпрацьовується Студентами у тій чи іншій формі, наведеній вище. Обов'язкова присутність на лекційних заняттях, активність впродовж семестру, відвідування/відпрацювання усіх аудиторних занять, виконання інших видів робіт, передбачених навчальним планом з цієї дисципліни.

При оцінюванні рівня знань Студента аналізу підлягають:

- характеристики відповіді: цілісність, повнота, логічність, обґрунтованість, правильність;
- якість знань (ступінь засвоєння фактичного матеріалу): осмисленість, глибина, гнучкість, дієвість, системність, узагальненість, міцність;
- ступінь сформованості вміння поєднувати теорію і практику під час розгляду ситуацій, практичних завдань;
- рівень володіння розумовими операціями: вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, узагальнювати, робити висновки з проблем, що розглядаються;
- досвід творчої діяльності: вміння виявляти проблеми, розв'язувати їх, формувати гіпотези;
- самостійна робота: робота з навчально-методичною, науковою, допоміжною вітчизняною та зарубіжною літературою з питань, що розглядаються, вміння отримувати інформацію з різноманітних джерел (традиційних; спеціальних періодичних видань, ЗМІ, Internet тощо).

Тестове опитування може проводитись за одним або кількома змістовими модулями. В останньому випадку бали, які нараховуються Студенту за відповіді на тестові питання, поділяються між змістовими модулями.

Індивідуальне завдання підлягає захисту Студентом на останньому практичному занятті.

Індивідуальне завдання може бути виконане у різних формах: графічна (малюнок від руки), об'ємна (макет). Текстова частина повинна мати обсяг від 3-5 сторінок А4 тексту (кегель Times New Roman, шрифт 14, інтервал 1,5), список літератури, складений відповідно до ДСТУ 8302:2015. Індивідуальне завдання може бути виконане в інших формах, наприклад, у вигляді дидактичного проекту, у формі презентації у форматі Power Point. В цьому разі обсяг роботи визначається індивідуально – залежно від теми.

Література, що рекомендується для виконання індивідуального завдання, наведена у цій робочій програмі, а в електронному вигляді вона розміщена на Освітньому сайті КНУБА, на сторінці кафедри.

Також як виконання індивідуального завдання за рішенням викладача може бути зарахована участь Студента у міжнародній або всеукраїнській науково-практичній конференції з публікацією у матеріалах конференції тез виступу (доповіді) на одну з тем, дотичних до змісту дисципліни, або публікація статті на одну з таких тем в інших наукових виданнях.

Індивідуальне завдання подається викладачу до початку залікової сесії, до консультації до екзамену. Викладач має право вимагати від Студента доопрацювання індивідуальної роботи, якщо воно не відповідає встановленим вимогам.

Результати поточного контролю заносяться до журналу обліку роботи. Позитивна оцінка поточної успішності Студентів за відсутності пропущених та невідпрацьованих практичних занять та позитивні оцінки за індивідуальну роботу є підставою для допуску до підсумкової форми контролю. Бали за аудиторну роботу відпрацьовуються у разі пропусків.

Підсумковий контроль здійснюється під час проведення залікової сесії з урахуванням підсумків поточного та модульного контролю. Під час семестрового контролю враховуються результати здачі усіх видів навчальної роботи згідно зі структурою кредитів.

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою.

Розподіл балів для дисципліни з формою контролю іспит

Поточне оцінювання				Екзамен	Сума балів
Змістовні модулі			Індивідуальна графічно-аналітична робота		
1	2	3	4		
5	5	10	10	30	40
					100

Шкала оцінювання індивідуальної роботи

Оцінка за національною шкалою	Кількість балів	Критерії
відмінно	40	відмінне виконання (розкриття неординарної теми, демонстрація здатності до самостійного аналітичного мислення, цікаві приклади, вільне та оригінальне застосування графо-аналітичного апарату, гарна графіка, дотримання норм доброчесності, наявність попередніх консультацій з викладачем)
	35	відмінне виконання з незначною кількістю помилок виконання (розкриття теми з незначними недоробками, демонстрація здатності до самостійного аналітичного мислення, вільне застосування графо-аналітичного апарату, гарна графіка дотримання норм доброчесності, наявність попередніх консультацій з викладачем)
добре	30	виконання вище середнього рівня з кількома помилками (неповне розкриття теми, обмежені аналітичні висновки, обмежене застосування графічного апарату, середня графіка, дотримання норм доброчесності, наявність попередніх консультацій з викладачем)
	25	виконання з певною кількістю помилок (неповне розкриття теми, обмежені аналітичні висновки, обмежене застосування графічного апарату, наявність в роботі зайвої текстової інформації, середня графіка, дотримання норм доброчесності, наявність попередніх консультацій з викладачем)
задовільно	20	виконання роботи задовольняє мінімальним критеріям

		помилки (мінімальне розкриття теми, слабкі аналітичні висновки, мінімальне застосування графічного апарату, наявність в роботі зайвої текстової інформації, графіка нижче середньої, дотримання норм доброчесності, наявність попередніх консультацій з викладачем)
--	--	---

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	Зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	Не зараховано з можливістю повторного складання
<u>0-34</u>	F	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Умови допуску до підсумкового контролю

Здобувачу, який має підсумкову оцінку за дисципліну від 1 до 39 балів, призначається додаткова залікова сесія. В цьому разі він повинен продемонструвати свої знання на переіспиті, що проводиться після сесії. У разі невідповідності знань, студент має доопрацювати матеріал і спробувати здати ще раз на початку наступного семестру. У разі повторної невідповідності знань, студент направляється на повторний курс.

Здобувач, який не відвідував занять та не виконав вимог робочої програми по змістових модулях (на момент початку сесії має 0 балів), не допускається до складання підсумкового контролю і залишається на повторний курс.

Студент має право на опротестування результатів контролю (апеляцію). Правила подання та розгляду апеляції визначені внутрішніми документами КНУБА, які розміщені на сайті КНУБА та зміст яких доводиться Студентам до початку вивчення дисципліни.

Методичне забезпечення дисципліни

Методичні роботи:

1. Історія сучасної світової архітектури: Методичні рекомендації до практичних занять / Упор. Ю.В. Івашко. К.: КНУБА, 2011.– 24 с.
2. Сучасна світова архітектура (частина I). Методичні рекомендації до вивчення лекційного курсу, семінарських занять та виконання курсової роботи для студентів, які навчаються за напрямом підготовки 6.060102 «Архітектура». К., КНУСА, 2013.17 с.
3. История современной мировой архитектуры. Методические указания к семинарским занятиям для иностранных студентов архитектурного факультета. К., КНУСА, 2002, 12 с.

Конспекти лекцій: авторські відео-лекції.

Підручники та навчальні посібники:

1. Всеобщая история архитектуры: в 12-ти томах (Гл.ред.кол.Н.В.Баранов (гл.ред.) и ред.) – т.10., М.: Стройиздат, 1972. – 592 с.
2. Фремpton К. Современная архитектура: Критический взгляд на историю развития / Пер. с англ. Е.А. Дубченко; под ред. В.Л. Хайта. – М.: Стройиздат, 1990. – 535 с.
3. Шукурова А.Н. Архитектура Запада и мир искусства XX века. – М.: Стройиздат, 1989 – 318 с.
4. Черкес Б.С., Лінда С.М. Архітектура сучасності. Остання третина XX – поч. XXI століть. Навч. Посібник, Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2010. – 384 с.

Додаткова література:

1. Иконников А.В. Архитектура XX века. Утопии и реальность. Издание в двух томах. Том I. – М.: Прогресс-Традиция, 2001. – 656 с.
2. Иконников А.В. Архитектура XX века. Утопии и реальность. Издание в двух томах. Том II. / Под. ред. А.Д. Кудрявцевой. – М.: Прогресс-Традиция, 2002. – 672 с.
3. Криворучко О.Ю. Сучасна архітектура: Термінологічний словник. – Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2008. – 136 с.
4. Орельская О.В. Современная зарубежная архитектура: учеб. пособие для студ. высш. учеб. Заведений / О.В. Орельская – М.: Издательский центр «Академия», 2006. – 272 с.
1. Стародубцева Л.В. Архітектура постмодернізму: Історія. Теорія. Практика: Посіб. для студентів архіт. спец. вищ. навч. закл. – К.: Спалах, 1998. – 208 с.
2. Агнолетто М. и др. Шедевры современной архитектуры. – М.: АСТ, Астрель, 2007. – 304с.
3. Анисимова И.И. Уникальные дома (от Райта до Гери): Учеб. пособие по спец. «Архитектура». – М.: Архитектура-С, 2009. – 160 с.
4. Бэнэм Р. Взгляд на современную архитектуру: Эпоха мастеров / Пер. с англ.; Под ред. Е.В.Асса, А.В.Бокова. – М.: Стройиздат, 1980. – 172 с.
5. Гидион З. Пространство, время, архитектура. – М.: Стройиздат, 1976. – 567 с.
6. Дженкс Ч. Язык архитектуры постмодернизма / Пер. с англ. В. Рабушина, М. В. Уваровой; Под ред. А. В. Рябушина, Л. Хайта — М.: Стройиздат, 1985.— 136 с.
7. Добрицына И.А. От постмодернизма – к нелинейной архитектуре: Архитектура в контексте современной философии. – М.: Прогресс-Традиция, 2004. – 470 с.
8. Зигель К. Структура и форма в современной архитектуре / Пер. с нем., – М.: Стройиздат, 1965. – 267 с.
9. Ильин И.П. Постструктурализм. Деконструктивизм. Постмодернизм. – М.: Интрада, 1996.

10. Ильин И.П. Постмодернизм от истоков до конца столетия: эволюция научного мифа. – М.: Интрада, 1998.
11. Иконников А.В. Утопическое мышление и архитектура. – М.: Архитектура-С, 2004. – 400 с.
12. Мастера архитектуры об архитектуре / Под ред. А.В.Иконникова, И.Л.Маца, Г.М.Орлова. – М.: Искусство, 1972. – 690 с.
13. Рябушин А.В. Архитекторы рубежа тысячелетий / А.В. Рябушин, В.Л. Хайт. – М.: Искусство – XXI век, 2005. – 288 с.
14. Хассел Э., Бойл Д., Харвуд Д. Современная архитектура. – М.: Арт-Родник, 2010. – 128 с.
15. Шаповал Н.Г. Прикладна теорія архітектурної композиції: Навч. посібник. – К.: КНУБА, 2000. – 372 с.
16. 100 чудес современной архитектуры / Пер. с англ. – М.: ЗАО «БММ», 2006. – 240 с.
17. Jodidio, Philip. Architecture Now. – Tashen. (Серия книжок).
18. Jodidio, Philip. 100 Contemporary Architects. – 2 volumes – Germany: TASCHEN. – 848 p.

Інформаційні ресурси:

<http://library.knuba.edu.ua/>

<http://dezeen.com/>

<http://architecture.com/>

<http://archdialog.com/>

<http://architizer.com/>

<http://architecturelist.com/>

<http://archinform.net/>

<http://org2.knuba.edu.ua/>

<http://archilovers.com/>

<http://archdaily.com/>

<http://architavel.com/>

<http://greatbuildings.com/>

<http://architecturelab.net/>

<http://inhabitat.com/>